

Vergaderjaar 2010–2011

30 196

Duurzame ontwikkeling en beleid

Nr. 125

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 februari 2011

Hierbij wil ik u, mede namens de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, nader informeren over mijn voorgenomen besluit om het Maleisische certificatiesysteem MTCS te accepteren als bewijsstuk voor duurzaam geproduceerd hout voor het inkoopbeleid van de overheid.

Duurzaam bosbeheer is van cruciaal belang voor het behoud van bossen voor latere generaties (zie brief Economische zaken, Landbouw en Innovatie 26 407, nr. 53). Om bij te dragen aan behoud van de bossen, heeft het kabinet zich als doel gesteld vanaf 2010 honderd procent duurzaam in te kopen. Hiermee geeft de overheid invulling aan haar voorbeeldrol en haar rol als *launching customer*. De overheid is een belangrijke afnemer van (tropisch) hout en wil uitsluitend duurzaam geproduceerd hout afnemen.

Om te kunnen vaststellen welk hout als duurzaam kan worden ingekocht, zijn in 2008 de inkoopcriteria vastgesteld voor duurzaam hout, met goedkeuring van het parlement. Dit zijn de meest ambitieuze inkoopcriteria voor hout in Europa. De Toetsingscommissie Inkoop Hout (TPAC), bestaande uit onafhankelijke experts, beoordeelt in opdracht van de Nederlandse overheid certificatiesystemen voor duurzaam hout. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besluit vervolgens of het betreffende certificatiesysteem geaccepteerd wordt als bewijs voor duurzaam geproduceerd hout.

TPAC oordeel over MTCS

In oktober 2010 oordeelde TPAC dat het Maleisische certificatiesysteem MTCS niet voldoet aan de Nederlandse Inkoopcriteria voor hout. Dit oordeel volgde op een bezwaar dat vijf maatschappelijke organisaties hadden ingediend tegen het positieve oordeel van TPAC over MTCS van maart 2010. De belangrijkste obstakels voor goedkeuring door TPAC

hebben betrekking op de bescherming van gecertificeerd bos tegen conversie (omzetting van natuurlijk bos in andere vormen van landgebruik, bv oliepalimplantages), de positie van inheemse volken (de Orang Asli) en transparantie over de grenzen van gecertificeerde bosgebieden. Al deze obstakels hebben te maken met de wijze waarop criteria die op papier staan, in de praktijk worden toegepast door certificerende instellingen.

Ten aanzien van conversie heeft de TPAC geoordeeld dat het feit dat conversie plaatsvindt, MTCS niet kan worden aangerekend omdat dit een politiek besluit is van de overheid. Waar TPAC MTCS wel verantwoordelijk voor houdt, is de wijze waarop conversie meeweegt in het besluit om een certificaat te verlenen. TPAC heeft geoordeeld dat het MTCS-systeem te weinig bescherming biedt tegen conversie, onder meer doordat geplande conversie buiten beschouwing wordt gelaten bij het verlenen van een certificaat. Wel constateerde TPAC dat conversie van MTCS-bos alleen in de deelstaat Kelantan problematisch lijkt te zijn. In de andere zes MTCS-gebieden is conversie beneden de 0,3 procent gebleven.

Wat betreft de positie van de inheemse volken heeft TPAC geoordeeld dat MTCS weliswaar voldoende bescherming biedt voor de gebruiksrechten van inheemse volken, zoals het recht om te jagen en te verzamelen, maar dat de inspraak van inheemse volken in besluitvorming over bosbeheer onvoldoende geborgd is.

Tenslotte oordeelde TPAC dat het MTCS-systeem te weinig transparant is over de grenzen van gecertificeerde bosgebieden en gegevens over conversie. Doordat er geen kaarten beschikbaar zijn voor stakeholders, zoals maatschappelijke organisaties, kunnen die niet hun controlerende rol vervullen.

Noodzakelijke verbeteringen

Bovengenoemde onderwerpen betreffen essentiële elementen van duurzaam bosbeheer. Ik heb het oordeel van TPAC daarom goed bestudeerd en ook een beeld gekregen van de achterliggende informatie die aan het eindoordeel ten grondslag lag. Hierover heb ik een indringend gesprek gehad met MTCC, het bestuur van MTCS, en de Maleisische minister van Plantation Industries and Commodities. Tevens heb ik een gesprek gehad met de maatschappelijke organisaties die kritiek hebben op MTCS.

Ik realiseer me dat het certificatiesysteem MTCS een voortrekkersrol speelt in Maleisië en ten opzichte van omliggende landen zoals Indonesië en Vietnam. Omdat draagvlak voor duurzaam bosbeheer in Maleisië geen uitgemaakte zaak is, met name in de deelstaat Sarawak, is een positief signaal nodig om te laten zien dat duurzame ontwikkeling beloond wordt. Indien Nederland MTCS nu zou afwijzen omdat ze onze lat niet halen, zou dit een zeer ontmoedigend signaal zijn naar Maleisië. Dit zou het animo voor duurzaam bosbeheer aanzienlijk verminderen, niet alleen in Maleisië maar ook in omliggende landen, die nog moeten beginnen met certificering.

Mij is gebleken dat er substantiële verbeteringen mogelijk zijn, die de bezwaren van TPAC kunnen wegnemen. Tijdens de twee jaar durende toetsing van TPAC heeft MTCC al laten zien dat ze verbeteringen kunnen en willen maken. Dit geeft mij vertrouwen dat ik met MTCC afspraken kan maken om het certificatiesysteem verder te ontwikkelen.

MTCC spant zich nu in om de verbeteringen te realiseren die nodig zijn om de drie genoemde knelpunten op te lossen. Dit gebeurt onder meer door de interpretatie van de MTCS-criteria aan te scherpen via instructies aan certificerende instellingen. Ik heb de volgende afspraken gemaakt met MTCC:

- Bosbeheerders worden geïnstrueerd om inheemse volken serieus te betrekken bij besluitvorming over bosbeheer
- Certificerende instellingen worden geïnstrueerd om niet alleen reeds gerealiseerde, maar ook geplande conversie mee te wegen in het besluit tot certificering. Tevens moet additionele conversie leiden tot intrekking van het certificaat.
- MTCC heeft toegezegd dat kaarten van de gecertificeerde gebieden beschikbaar zullen komen voor stakeholders.
- MTCC heeft toegezegd bij de komende audits de voorgaande drie punten expliciet aan de orde te laten komen, en de resultaten hiervan op een transparante wijze inzichtelijk te maken.

Voor de eerste twee punten verstrekt MTCC per 16 februari 2011 nieuwe instructies aan certificerende instellingen. Nu al heeft MTCC ervoor gezorgd dat kaarten van gecertificeerde gebieden gepubliceerd zijn op de websites van certificerende instellingen.

Ik zal dit monitoren en TPAC vragen om binnen twee jaar na te gaan of de bovengenoemde verbeteringen zijn geïmplementeerd. Dit gebeurt op basis van de auditrapporten van de gecertificeerde gebieden, die in de loop van de komende twee jaar beschikbaar komen en waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe certificerende instellingen de criteria toepassen in hun beoordeling. Mocht realisatie van de afspraken onvoldoende worden aangetoond, dan zal ik de acceptatie van MTCS voor het inkoopbeleid intrekken.

Overwegingen

We moeten ons realiseren dat nog geen één procent van het bos in de tropen duurzaam gecertificeerd is. Ik vind het daarom belangrijker om energie te steken in het stimuleren van boscertificering dan in een discussie over goed-beter-best. Ik ben blij met de verbeteringen die MTCC gaat maken en ben ervan overtuigd dat dit een belangrijke stap vooruit is voor duurzame productie van tropisch hout in Maleisië. Ook de Vereniging voor Nederlandse Houthandelaren (VVNH) en de FNV hebben mij gevraagd MTCS om die reden te accepteren.

Het alternatief is dat Nederland met een «nee» het signaal geeft dat certificeringsinitiatieven niet worden beloofd door houtimporterende landen. Het gevolg kan zijn dat, om in de wereldwijde houtbehoefte te blijven voorzien, de handel in niet-duurzaam geproduceerd hout juist wordt gestimuleerd, omdat dit gemakkelijker te realiseren is. Bovendien vervreemden we ons hiermee van landen als Maleisië waarmee we tot dusver een vruchtbare samenwerking hebben op het gebied van duurzaam en legaal bosbeheer en biomassa. Nederland spant zich bijvoorbeeld al jaren in om tot een Vrijwillige Partnerschapsovereenkomst (VPA) te komen tussen de EU en Maleisië in het kader van FLEGT (Forest Law Enforcement Government and Trade). Dit partnerschap leidt ertoe dat al het hout dat Maleisië naar de EU exporteert, aantoonbaar legaal is geproduceerd. Dit samenwerkingsproces wordt ernstig verstoord als we de inspanningen van MTCS om goedgekeurd te worden, nu alsnog afwijzen of erkenning nog een paar jaar uitstellen. Daarnaast zijn de Nederlandse inkoopcriteria kwetsbaar voor kritiek van de Europese Unie (EU) wegens ongelijke behandeling. MTCS is immers aanzienlijk grondiger getoetst dan andere keurmerken, terwijl ook over

andere keurmerken, zoals FSC, twijfels bestaan of de criteria in de praktijk wel consistent worden toegepast. De EU heeft zelf nog geen uniforme criteria voor duurzaam hout. Het is mogelijk dat Nederland door EU gedwongen wordt haar inkoopcriteria aan te passen. In dat geval zal Nederland ook niet meer in staat zijn om dergelijke verbeteringsprocessen samen met certificatiesystemen aan te gaan. Dit risico wordt groter naarmate Nederland zich verder afzondert van de rest van Europa. MTCS is al geaccepteerd voor het inkoopbeleid van het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Duitsland, Frankrijk en België.

Ik waardeer de betrokkenheid van de maatschappelijke organisaties bij de ontwikkeling van de inkoopcriteria in de afgelopen jaren. Het ambitieniveau van de Nederlandse inkoopcriteria heeft verbeteringen in bestaande certificatiesystemen gestimuleerd en het duurzaam inkoopbeleid heeft hiermee zijn waarde bewezen. Graag wil ik benadrukken dat we bezig zijn met één doel, namelijk het behoud van de bossen. Ik ben ervan overtuigd dat Nederland met een positief signaal naar MTCS, met de garanties die we nu hebben, niet alleen vasthoudt aan zijn eigen criteria, maar dit bovendien doet op zo'n manier dat het duurzaam bosbeheer in de tropen zoveel mogelijk vooruit brengt en dat de geloofwaardigheid van onze criteria in Europa behouden blijft.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
J. J. Atsma